

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 30. Cur, & quando exorcismus adhiberetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

dixerit, fallat: & id, quod per Pharaonem praegestum est, eodem mendacio obstinationis exercitum cum tamen ad aquam salutarem, atque ad baptismi sanctificationem venit, scire debemus, & scire quia illic diabolus opprimitur. Quod si quis contra testimonia minus aperta esse, culmet; is & Optatum Mileuitanum audiat, graphicè veteres suæ Ecclesiæ ritus exprimentes lib. 4. cont. Parmen. vbi indicatis omnibus quæ ad animas nostras præclaro iustitia docuendæ pertinent, exorcismum quoque commemorat: cum ait: *neminem fugit, quod homo, qui nascitur, quamuis de parentibus Christianis nascatur, sine spiritu mundus esse non possit, necesse sit ante salutare lauacrum ab homine excidisse, & separari, hoc exorcismus operatur, per quem spiritus immundus depellitur, & in loca deserti regatur.*

Cur, & quando exorcismus adhibetur.

CAP. XXX.

EX hoc itaque testimonio satis apparet, quæ tanquam caput diris ingentibus deuocionis consuetudinem eo consilio institutam esse, quæ terribilissimum humani generis hostem ab antiqua ditione expellerent. quod præterea indicant non modo S. Cypriani verba superius citata, sed etiam S. Augustinus Epist. 107. ad Sixt. presbyt. vbi aduersus Pelagianos, quæ omnem Adami posteritatem ingenita macula

Exorcismus in baptismo cur inuentus.

la, & quasi hæreditaria deformari, minimè sentiebant, accuratè eum instruens, sic ait: circumspiciantur enim & diuinarum auctoritate lectum, & antiquitus tradito, & retento firmo Ecclesie ritus in baptisate paruulorum, ubi apertissime demonstrantur infantes, & cum exorcizantur, & cum eis per eos, a quibus gestantur, renuntiare respondent, à diaboli dominatione liberari. & mox infra: quid ad hoc respondeant, cum exorcizantur, & exsufflantur infantes: hoc enim procul dubio fallaciter fit, si diabolus eis non dominatur: si autem dominatur, & ideò non fallaciter exorcizantur, & exsufflantur, per quid dominatur nisi per peccatum princeps utriusque peccatorum? Plurima alia in hac exorcismi consuetudine latent mysteria, quæ fideles assidua SS. Patrum lectione, & studio ipsi per se, iuuante Domino, facillè assequuntur. Nunc ad earum rerum explanationem accedam: quæ ut à sacrorum rituum studiosis ignorentur, nullo modo committendum est. Tria enim sunt maximè illustria, atque præclara, quæ in hac cæremonia obseruata esse, veterum auctoritas tradit. Primum est, certum tempus illi celebrandæ præfinitum esse, Alterum est, corporis habitum, & alias cæremonias adhiberi solitas, quæ ad eius effectus explicandos congruæ, & aptæ videri possent. Tertium est, loco, & forma nostris persimili vobis fuisse. Verum, ut prius de primo agatur, quæso, lectores attendant, quam perspicua, & clara sint Cyrilli Hierosolymitani verba, quæ hanc cæremoniam catechismi in catechismo tempore factam esse, demonstrant. nam, cum

Exorcismus fiebat in catechismo.

inquit catech. i. mystagog. *suscipe celestium
securum, & in exorcismis studiose verseris, ad
Catechesibus, & qua in illis dicuntur, memineris.*
nemo, qui modo postrema prioribus con-
stat, ignorare potest, quid nobis intelligen-
dum sit: praesertim cum de catechesis cere-
moniiis sermo habeatur: quas in baptis-
mum praemissas esse, veterum fides dubitare ne-
nem patitur: ut vir doctissimus, * Ivo Car-
tensis praclare scripserit, eodem die homine
vt in catechumenorum ordinem legerentur
& sacris carminibus Satanæ ingum excu-
rent, ad Ecclesiam accessisse. Verum alter pro-
terea locus à nobis enucleandus est: ex quo
pertè licet cognoscere, sacrum exorcismum
catechismi tempus referri. nam Hngo à Sa-
Viçt. posteaquam commemoravit, multis
legitimis caeremoniis eos, qui baptizandi
rant, fidelium examini subiectos esse: tum
dit: ^b *notandum etiam, quod baptizandi in Sa-
to Paschali, quarta feria quarta hebdomada Cris-
stiana militia, id est, Quadragesima deferuntur
Ecclesiam, vt exorcizentur, & catechizentur, quod
si alio tempore exorcismus fieri solitus esse
praeter catechismi diem: quid opus erat vnum
que simul nominare? illis enim, exorcizentur
& catechizentur, verbis declaravit Auctor, ter-
terum alterius caeremoniam esse. Quod et-
tiam lib. 2. orthod. fid. apertius explicat
Nicetas Choniates his verbis: sacerdos exor-
illum denuo in templum ducit, & insufflans
in faciem eius, & aures eius, tandem etiam exor-
cismorum orationes adiciens, eum rursus signa*

a Serm. de
sacram,
acophyc.

b Lib. de
sacr. cap. 17.
de die Sab.
sanct.

eis munitum à se dimittit, atque ita catechumenus, seu discipulus in Ecclesia moratur, & scripturas audit. Quæ quidem verba, exorcismos ad catechismum pertinuisse, demonstrant. Hæc igitur scriptorum loca diligenter animadvertenda sunt, atque in primis tradendum, nihil in eis dubij, aut incerti relictum esse: præsertim cum feria quarta hebdomadæ quartæ Quadragesimæ exorcismum adhibitum esse, Hugo tradiderit: quo die catechumenorum classis initium esse factum, possumus intelligere: cum Patres, qui Ecclesiasticorum rituum optimi testes sunt, consulimus. Hi vero summo consensu omnes huius ceremoniæ consuetudinem apertissimè tradiderunt; quorum hæc testimonia afferre, quoniam alibi citata sunt, superuacaneum duxi. Non tamen prætereundum silentio, hanc ceremoniam pluries repeti solitam esse, ut non modo catechismi, & baptismi die fieret, quod cæteris cæremoniis commune erat, sed etiam intermedio tempore adhiberetur ad cæremonis expulsionem explorandam: sicut S. Augustinus significare voluit: cum lib. de fid. & operibus baptismi sacramentum solummodo iis, qui vitæ innocentia cæteris præstent, aut voluntaria corporis vexatione, aliisque Christianæ pietatis officiis Deum placare penitus insistant, conferendum esse, tradit hoc pacto: *videamus, unde agitur, id est, utrum ad percipiendum baptismum sic admittendi sunt homines, ut nulla ibi vigilet diligentia, ne sanctorum canibus detur, usque adeo ut nec apertissimi*

Exorcismus fiebat, fer. 4. hebdomadæ quartæ Quadragesimæ.

Cap. 8. lib. 2.

Exorcismus pluries repetebatur.

adulterij perpetratores, & eius peruerantia
 fessores a sacramento tanta sanctitatu videtur
 cendi: qui sine dubio non admitterentur, si per
 dies, quibus eandem gratiam percepturi sunt
 nibus datis, abstinentia, ieiunio, exorcismi que
 gantur, cum suis legitimis, & veris exoribus
 cubituros proficerentur, atque huius rei quanta
 lio tempore licita paucis ipsis solennibus diebus
 lam continentiam seruaturus. Et rursus videtur
 cum baptismalis misterij memoriam nobis
 nouare, & ad disciplinam, ac officium bea
 nes retinere studet: an usque adeo dissimula
 à sensibus nostris, ut vel nos ipsos non recorde
 quam fuerimus attenti, atque solliciti, quibus
 perciperent, à quibus catechizabamur, cum
 illius sacramenta poteremus, atque adhuc con
 res etiam vocaremur: vel non intueamur alios, qui
 annos singulos ad lauacrum regenerationis accer
 quales sint ipsis diebus, quibus catechizatur, exor
 tur, scrutantur. Verba enim, per ipsos dies, aut
 diebus, plurali numero adhibita, & exoribus
 tempus, catechismi atque scrutiniorum die
 bus comparatum, eius, quam dixi, repetitio
 nis fidem apud æquos rerum aestimatorum
 uenient. Qua loquendi formula quomodo
 Leo quoque Pontifex Epist. 4. ad vniuers. Sc
 cil. Episc. usus est, libenter hic apponam: *ca
 denter* (inquit cap. 6.) *agnoscitis, in baptizati
 electis, qui secundum Apostolicam regulam
 cismis scrutandi, & ieiunio sanctificandi, &
 quentibus predicationibus sunt imbuendi, dantur
 tum tempora, id est, Pascha, & Pentecosten esse
 uanda. Immo si hanc, & posteriorem S. A.
 gustin*

gustini auctoritatem quis accuratè confide-
ret, fateri eum necesse est, exorcismum sep-
ties fieri solitum esse, cum ad scrutinia, quæ
septem erant, manifestè referatur. Ad quod
fortalsè etiam alludunt tam Concilij Braca-
rensis 2. verba, cum baptizandos exorcismi pur-
gationi, hoc est, scrutinio subijci oportere, præ-
cipit cap. 1. ad purgationem exorcismi concurrant
catechumeni; & cap. 9. præcipiant Quadragesimæ
servare ieiunia, & mediante Quadragesima bap-
tizandos infantes ad exorcismi purgationem offerre;
quam Glossa, quæ in Gratian. parr. 3. decret. de
consecrat. distin. 4. cap. 66. ait: mediana hebdo-
mada tribus diebus sunt exorcismi, secunda iterum
tribus, secundum hoc exorcismi variantur. Siqui-
dem hic sexies exorcismi exhibiti mentio est:
cui si repetitionem eiusdem die baptismi adij-
cias, septies efficias.

Exorcis-
mus sep-
ties fiebat.

*De habitu eorum, qui ad exorcismum
accedebant.*

CAP. XXXI.

Nunc, quod alterum erat propositum, ad-
monere non desinam, seminudos ad sa-
crum exorcismum accessisse. Hoc verò quam-
tuis maximam admirationem meritò habere
possit, tamen ex iis, quæ veterum memoria
prodita sunt, necessario colligitur. Etenim si
vera sunt S. Ioannis Chrysostomi verba, quæ
homil. ad baptizan. habentur: *vellem hoc quidem*

Seminudi
ad exorcis-
mum accedebant.

A a